

ZVONČEK

LIST'S PODO:
BAMI' ZA:::
SLOVENSKO
MLADINO:::

Štev. 7.

V Ljubljani, 1. malega srpana 1909.

Leto X.

Tilka.

1

Ptička tam samotna poje,
ko večer okrog molči,
skrila se je v vrh visoki:
„Tili, tili, tilili . . .“

O kraljični zlati poje,
ki je v tuje šla strani,
za kraljično zlato toži:
„Tili, tili, tilili . . .“

V gozd stezica gre srebrna,
deklica na nji molči,
srce pesem sluša zlato:
„Tili, tili, tilili . . .“

Deklica pa ptičko vpraša:
„Kaj kraljične res več ni?
Srce jo ljubilo moje —
tili, tili, tilili . . .“

Morda pa se vrne v jutru,
ko pomlad se spet zbudi?
To povej mi, ptička moja,
tili, tili, tilili . . .“

V vrhu veter tam šepeče,
v vrhu ptička žvrgoli,
in večer smehlja se zvezdam:
„Tili, tili, tilili . . .“

V gozd stezica gre srebrna,
deklica na nji molči,
srce pesem sluša zlato:
„Tili, tili, tilili . . .“

2.

Lepó žari se lučca tam,
kjer rožic sanja tihi cvet:
kresnica plava radostna
v ponočni mirni svet.

Pokojno spava hiša tam,
in temna okenca so vsa;
skoz okence pa plavajo
srebrne sanje iz neba.

Na okno temno trka tam
kresnica: „Tilili!“
A mlada Tilka sanja sen,
zaprte njene so oči . . .

Glej, prišla zvezda je z neba
in sedla ji je na rokó;
o pticah zlatih, pticah treh
povest je pravila lepó.

Pa Tilka smeje v sanjah se,
tako ji dobro je zares
kot z zvezdico — sestrico bi
hodila vrh nebes. —

Na temnem okencu — glej, tam
samotna lučca pa žari:
otožna, tiha, žalostna
kresnica tam bedi . . .

3.

Škrjanček smejal se oblaku,
oblaček je žalosten bil,
zaplakal je v žalosti tihi
in dežek na zemljo rosil . . .

O, dežek, pohlevni ti dežek,
oblačka otožne solzé,
le pridi na zemljo k nam, dežek,
tu ljubijo rože te vse!

Na vrtu boš pravil povesti,
smejale se še sredi boš rož
in tam na gredici cvetoči
še s Tilko ti skregal se boš.

Ne boj se! — Glej, prišla meglica
iz daljnih bo, sivih daljav,
v srebrnem te plašču ponesla
do sinjih, nebeških višav.

Kot biser v meglici blestel boš,
ko solnce bo šlo za goré;
čudila se bode ti Tilka,
čudile se rože ti vse . . .

4.

Ptičkam vzel kraljičico
divji je vodnar,
v grad kristalni jo zaprl,
skril jo za vsekdar . . .

Žalostne iskale so
ptice noč in dan,
klicale so, plakale
sred gozdov, poljan.

Dalja širna tiha je
in ves jok zaman;
smeje divji se vodnar,
smeje noč in dan . . .

Čuj me, Tilka, pojdi sem,
pa povem ti to:
Pojdi v vrt zeleni tja,
ko bo solnce vzšlo!

Spleti venec tihih rož,
venec spleti zlat
in na glavo deni ga,
deni ga takrat!

Čujte, ptice ve, pa ne
bojte se nikar!
Ni li to kraljičica,
ki jo vzel vodnar?

Jaz sem rešil jo . . . A zdaj
jo privedem k vam;
v gradu praznem naj vodnar
zdaj rohni le sam!

Živi zdaj kraljičica
v veke naj svetlé,
zlata njena kronica,
zlato nje srce! —

Ni več tožnih ptičic zdaj,
Solznih ni oči,
tam po logu sred poljan
pesem le zveni.

Živi zdaj kraljičica
lepih, mladih lic,
Tilka, ti kraljičica
drobnih, zlatih ptič! . . .

5.

Povprašal bi murna v travi,
kaj poje veselo tako?
A murenček - striček pred mano
bi v hišico skril se temno.

Oj, kos ti gizdavi v grmovju,
kje pesem si zopet to vkral?
A kje je že kos moj gizdavi?
Do daljnih odbežal je dalj.

Počakaj, obláček srebrni!
Do solčnih goric grem s teboj —
A smeje obláček se drobni,
sam plava v ponočni pokoj.

Saj vrtnico prosil bi v vesni,
naj cvetja mi šopek poda;
a veter ga vzame poredni,
do konca ga nese poljá.

Rad Tilko povesti bi prosil,
da vam bi jo pravil nocoj,
stotisoč pač v srcu jih -hrani,
kot zvezdic na nebu nebroj.

A skregana Tilka je z mano,
povesti mi več ne pove;
a jaz sem pozabil že davno,
ah, davno pozabil že vse . . .

Le tiho bodimo zdaj, bratci,
pa vetrec povest nam pove,
in kimalo zvezde mu bodo,
oj, zvezde visoke, lepé . . .

— Jos. Vandot.

Godi, godec, pesem sladko! . . .

Kaj nam je pripovedoval naš dedek.

Piše A. Pesek.

1. Slabota.

(Dalje.)

XI.

esar je dal razglasiti, da tisti, ki reši najmlajšo cesarično, jo dobi za ženo in z njo neizmerno bogastvo; a nihče se ni oglasil. Vsi so pa upali, da pride junak, ki je že rešil starejši cesarični.

V četrtek si je Slabota zopet izprosil dopust za dva dni ter se je odpravil v mesto h krčmarju. Skrbno je krmil konja, zakaj zavedal se je, da bo drugi dan odločilen boj z zmajem. Ali zmaga in reši potem cesarično, reši pa tudi svoje brate in zaklete kraljične, ali pa podleže in je izgubljen on in ni rešitve ne za brate ne za kraljične.

Cesarični v sobi sta ga iskreno prosili, naj reši še njuno najmlajšo sestro. Obljubil je ter se pogovarjal nekaj časa z njima, a bil je resen in zamišljen ter je kmalu odšel zopet v hlev k svojemu konju. Sedel je v jasli k njemu, ga božal po glavi in se razgovarjal z njim kakor prijatelj s prijateljem. Konjič pa je kimal z glavo kakor da ga razume.

V petek jutro je nakrmil Slabota konja s pšeničnim kruhom in ga napojil s starim vinom, se preoblekel v vojaško obleko ter je odjezdil proti morju. Veselo ga je ljudstvo pozdravilo, ko je prijezdil k morju, on se pa ni zmenil za nič, temveč je jezdil resen in tih na črni oder.

Pogledal je z odra po zemlji okrog, pogledal po ljudstvu, ki se je zbralo tam v ozadju v velikem številu, pogledal je po morju, ki je ležalo mirno in krasno pred njim, pogledal je proti nebu, ki je bilo šinje, čisto kot ribje oko; bil je krasen dan, vsa priroda se je radovala lepega jasnega dneva, Slabota pa je globoko vzdihnil ter se priporočil Bogu.

Zašumelo je morje, šumelo je čedalje bolj, bilo je razburkano kakor ob največjem viharju, a vendar pihljaj ni niti vetrič. Slabota je vedel, kaj je to: zmaj je prihajal. Poklical je še hitro lisico na pomoč in že je bil zmaj tu in vnel se je hud, strašan boj.

Slabota se je hrabro bojeval ter sekal z ostrim mečem glavo za glavo, konj je bil neustrašen ter je spretno odskakoval zmajevim napadom, a lisica si je pripeljala mlade s seboj, in ti so zmaja grizli in nadlegovali, da se jih je komaj otepal. Že je Slabota odsekal zmaju šest glav, kar se zmaj spne pokonci, da bi podrl v skoku Slaboto in konja, a Slabota urno zamahne z mečem in odseka srednjo glavo. Zmaj je telebnil na tla, a še ni bil mrtev, glava se je še držala za kožo trupla in bi zopet prirasla. Lisica pa je priskočila ter pregrizla kožo, in tako je bil zmaj premagan in ubit.

Ko je ljudstvo to videlo, je zavriskalo veselja ter priletelo gledat strašno zverino, ki jim je napravljala toliko škode, groze in strahu. A sedaj je ležal zmaj mrtev, in rešeni so bili velike nadloge. Zavladalo je obče veselje, prišli so godci, in cesar se je pripelal v zlati kočiji. V mestu so zapeli zvonovi, in topiči so grmeli, da naznanijo okroinokrog veselo novico, da je zmaj mrtev in mesto rešeno nadloge.

Ljudje so poklekali pred Slaboto in mu poljuljali obleko in roke. Možje pa so ga vzdignili na rame ter ga nesli proti cesarju, a njegovega konja so gnali najimenoitnejši meščani.

Cesar je Slaboto ginjen objel in se je jokaj veselja. Najmlajša cesarična pa mu je podala roko in se mu iskreno zahvaljevala za srečno rešitev. Cesar je povabil Slaboto, naj sede v zlato kočijo in se pelje z njim v cesarski grad, kjer ga bo cesar poplačal po zasluženju. Slabota pa je prijazno odklonil povabilo, češ, da rajši jezdi. Prosil je pa zopet, naj mu dado cesarično, da jezdi poleg njega. Cesar je privolil; komaj pa je imel Slabota cesarično poleg sebe na konju, ga je vzpodbodel, da je po bliskovo odjezdil proti mestu. Za njim pa se je vsulo dvanajst najboljših jezdecev, kar jih je imel cesar. Mislil si je namreč že prej, da bo junak z rešeno cesarično odjezdil Bog ve kam kakor z onima dvema ter je nastavlil dvanajst najhitrejših jezdecev in jim velel, da morajo jezdit za junakom, da izsledе, kam izgine.

Niso mogli sicer Slabote dohajati, a videli so ga le, kod je jezdil. In tako so se podili za njim. Slabota je zavil v mesto, jezdec pa za njim in oddaleč so videli, v katero hišo je krenil. Naglo jezdijo tja in dobe tam Slaboto in cesarični, ki sta njega in sestro že čakali na dvorišču. Šest jezdecev se je takoj obrnilo nazaj ter so šli cesarju javit, da so izsledili, kam je odšel junak s cesarično. Cesar in vse ljudstvo se je napotilo v mesto k dotični krčmi.

Kot blisk se je po mestu razvedelo, da je strašni zmaj ubit, in ljudje so razobešali zastave in natrosili ulice s cvetjem v znamenje velikega veselja.

Cesarične so se ginjene objemale ter se radostne zahvaljevale Slaboti za rešitev. Najmlajša si je s prsta snela dragocen prstan in mu ga je dala kot hvaležen dar. Slabota se je zahvalil in ga je skrbno shranil k onima prstanoma, ki ju je že prej dobil od starejših cesaričen.

Medtem je privrelo ljudstvo in pripeljal se je cesar. Kako veselo je pozdravil oče svoje hčere in te njega; kako veselje je zavladovalo med ljudstvom, ko je zagledalo rešene cesarične, tega ni mogoče popisati.

Cesar, cesarične in Slabota so sedli v zlato kočijo, da bi se odpeljali v cesarski grad, ljudje pa so konje izpregli ter sami peljali kočijo. Godbe so igrale po mestu, zastave so vihrale s hiš, ulice so bile posute s cvetjem, ljudje pa so pozdravljali z oken in na ulicah. To vam je bilo veselje!

Prišedši v grad, je cesar poklical vse ministre in velikaše v veliko cesarsko dvorano. Vprašal je Slaboto, kaj želi za rešitev; naj si izvoli, karkoli hoče, vse dobi. Cesar mu da vse cesarstvo, cesarsko krono, vse bogastvo in eno hčer za ženo, samo izvoli naj. Vsi so gledali Slaboto ter ga občudovali, in marsikateri ga je zavidal za srečo, ki ga je dohitela. Pomislili pa niso ti zavidneži, da si je Slabota to srečo pridobil s trudom.

Čakali so, kaj bo dejal Slabota, in že so si šepetali, da ga pozdravijo kot svojega cesarja, zakaj nihče ni dvomil, da bo sprejel krasno ponudbo cesarjevo. Slabota pa je stal nepremično in zamišljeno gledal predse. Misli so mu splavale daleč, daleč tja k okamenelim bratom in zakletim kraljičnam; domislil se je pa tudi očeta in matere v ubožni bajti, ki se morata tam daleč, daleč truditi od zore do mraka za skorjico kruha. In uvidel je, da ne sme sprejeti ponudbe cesarjeve, temveč da mora izvršiti svojo nalogo do konca, da mora nazaj iz devete dežele, da reši brate in okamenele kraljične in da pomaga staršem na stare dni. Če bi tu ostal, bi bil sicer bogat in mogočen cesar, a Bog ve, če bi mogel iz devete dežele nazaj, ko pa je tako daleč, daleč in še celo, če mu njegov konj zboli ali pogine. Z navadnim konjem in četudi je najboljši za ježo, bi potreboval k bratom sedem let. Torej ne sme ostati tukaj, ne sme sprejeti časti veličanstva in neizmerne bogastva, temveč storiti mora, kar mu velewa ljubezen do bratov in staršev.

In oglasil se je drug glas — izkušnjavec — ki mu je šepetal, kaj ga brigajo brati in starši, vsak je sam svoje sreče kovač, naj sprejme ponudbo cesarjevo, se oženi z eno hčerjo — katero hoče — in postane mogočen vladar.

Stresel je z glavo ter se odločil. Stopil je za korak pred cesarja, se priklonil in dejal, da hvaležno odklanja vsak dar, ker ne more tukaj ostati, ker ga dolžnost kliče nazaj v domovino. Strme so poslušali vsi ter se čudili, čemu odklanja najvišjo čast in največje bogastvo, ki ju more človek doseči. Prigovarjali so mu cesar, cesarične in vsi navzoči, a on je ostal trden ter se pričel poslavljeni, da bi odšel.

Cesar je mignil prvemu ministru in mu nekaj pošepetal v uho. Minister je stopil k Slaboti in rekel: „To bi bila vendar velika sramota za vse naše cesarstvo, če cesarjevo ponudbo tako kratkomalo odbiješ. Pojdi v svojo

domovino, če že moraš, a prosimo te, vrni se, pridi gotovo nazaj; mi te počakamo.“

In določili so, da se nobena cesarična do leta dni ne sme omožiti, temveč da eno leto čakajo na Slaboto. Če se ta vrne, preden mine leto dni, si izbere eno za ženo in postaneta cesar in cesarica, a če se do leta dni Slabota ne vrne, se smejo cesarične svobodno omožiti, in cesar sme cesarstvo odstopiti, komur hoče.

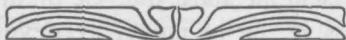
Slabota je bil s to določitvijo zadovoljen; poslovil se je ter hotel oditi, kar stopi k njemu najmlajša cesarična, vzame svilnat robec, v katerem je bila uvezana cesarska krona, ga prereže na dvoje in da eno polovico Slaboti, rekoč: „Dragi naš rešitelj! Hraniva vsak pol robca, če se vrneš, se bova spoznala po teh polovicah robca. Vrni pa se gotovo; čakala te bom ne samo eno leto, temveč tri leta, da, čakala te bom sedem let in se ne bom omožila, dokler ne prideš ti.“

Obdarili so Slaboto še z drugimi darovi. Odšel je.

Šel je k morju k mrtvememu zmaju. Porezal je iz vseh glav jezike in jih shranil. Potem pa je z mečem razklal srednjo glavo, in res — v sredi v možganih je bila koščena bela škatlica in v nji mazilo, ki ga je rabil za oživiljenje okamenelih bratov in kraljičen. Vesel jo je vtaknil v žep, bil je je bolj vesel kakor prej cesarjeve ponudbe, ko mu je ponujal cesarsko krono, vse cesarstvo in neizmerno bogastvo.

Napravil se je na pot. Poplašal je še bogato krčmarja in odjezdil je iz devete dežele nazaj. Mislil je na brate in kraljične, mislil na najmlajšo kraljično, ki joče noč in dan in ga željno pričakuje. Jezdil je noč in dan, da bi bil prej tam.

(Konec.)

Ivko in Saša.

Spisala Dušana.

se polno veselja je bilo zunaj. — Gospe so šetale s pisanimi solnčniki in širokokrajnimi klobuki; otroci so tekali za kolesi, ki so jih poganjali s palicami. — Vsakovrstne bahate rože so se šopirile na slamnkih, in rdeče pentlje so mahale v zraku.

Šli so ljudje na izprehod. — Kdo pa bi ne bil zunaj spomladi, ko je vse tako veselo!

Ždeli smo pozimi notri v sobi — a sedaj, ko sije solnce topleje, pa le ven, ven med solčne žarke!

In otroci so kaj radi hiteli za solnčnimi žarki. Tako jih je nekaj vleklo iz mestnih ulic, da so kar naprosili starše, da naj gredo na izprehod.

In šli so otroci za onimi gospemi s pisanimi solnčniki, za onimi slamniki z bahatimi rožami. — Poganjali so kolesa in drhteli veselja. — Tupa-

tam so jih starši opominjali, naj ne bodo preglasni, zakaj to ni lepo, če po ulicah in sploh med ljudmi vpijejo. — Tam zunaj v gozdu, da, tam pa lahko vriskajo kar zdržema.

Nekateri so se kar naložili na voz. Nametali so nanj vse polno ropotije in igrač, da jim lepše in zabavnejše mine pod milim nebom svobodni čas. Ej, to je bila vesela vožnja, to je bilo vriskanje in petja!

Ernst Hesse.

Prišli so do večjega travnika. Ustavili so voz. Pričeli so otroci neko igro in pometali igrače daleč proč v travo. Naveličali so se kmalu te igre, in Savanov Ivko je dejal, naj se igrajo kaj drugega.

„O ne, saj smo že trudni,“ so dejali drugi otroci in posedli so na travo.

„Ti, Ivko,“ je dejal Saša, „ali si že res bil v onem zverinjaku, ki je bil zadnjič v mestu? — Povej nam, kako je tam, jaz nisem še bil.“

„O, to ti pa že povem,“ je odgovoril Ivko.

„Veš, Saša, v zverinjaku mi ni nič kaj ugajalo.“

„Ne? Zakaj pa ne, Ivko?“

„Zakaj ne? Pravzaprav ne vem, ali kar čudno mi je bilo tam med tistimi kletkami. Ti ne veš, kako so se mi živali smilile.“

„Smilile, zakaj?“ je dejal Saša.

„Misliš, da nič ne čutijo oni tigri in levi, ki so tam v železnih kletkah?“

„O, da, gotovo čutijo.“

„Torej vidiš, Saša, pa se mi je zdelo, da bi jako radi imeli zopet svobodo oni levi in tigri. Učili smo se v šoli o njih, kako so tam velikanske pustinja, tako velikanske, da jih sploh še tu ni ne. In tu so lahko letali dan za dnem brez meje. — Uživali so brezmejno svobodo. Kamor so hoteli, so drevili in ponoči so si poiskali brlog ali pa so šli na lov. In tu, vidiš, Saša, v teh kletkah pa jim je tako tesno.“

„Misliš li, Ivko, da niso prav popolnoma navajeni kletke? Saj so nekatere leve, tigre ali pa tudi druge zveri ujeli že kot mladiče.“

„Seveda so navajeni,“ deje Ivko, „ali nekaj jim je gotovo še ostalo od one brezmejne svobode. — Videl sem leva, ki je begal z ene strani kletke na drugo stran in pri tem tako žalostno gledal predse, da se mi je v resnici smilil. Kar šel sem domov, nič več nisem mogel zreti te ujete živali.“

„Veš kaj, Ivko — nekaj mi je prišlo na misel.“

„Kaj pa?“

„Kaj pa meniš, kako pa je z našimi metulji, ki jih lovimo? Gotovo tudi ti čutijo, da so ujeti. Tako svobodni letajo v ozračju, posedajo med rože, srkajo med, tako radi imajo solnčne žarke. In potem pa hipoma v tistih zelenih mrežah! — Misliš li, da jim ni hudo?“

„Saj res, Saša, tega se pa še nikoli nisem domislil. O, gotovo jim ni dobro v naših mrežah!“

„Kajne, da ne? Ali si že opazil, kako frfotajo in stresajo s krilci?“

„Da, da, Saša, videl sem že, pa se nisem brigal za to.“

„Jaz tudi ne,“ odgovori Saša, „ampak prav vesel nisem bil pa tudi nikoli, če sem ujel kakega metulja in je tako drhtel, tako drhtel . . . Izpustil sem ga nehote in vesel sem bil, kadar je tako z živostjo izginil med rožami . . .“

Mračilo se je. Drugi otroci so se že odpravljali s starši domov. Tudi Sašo in Ivka so že poklicali starši.

„Veš kaj, Ivko, jaz pa ne bom več lovil metuljev.“

„Jaz tudi ne, Saša, saj se mi smilijo siromaki. Dejal bom še drugim, naj tega nikar ne store!“

In odšla sta Ivko in Saša domov. Izrpehajalcev že ni bilo nič več toliko. Trave so žarele v zadnjih žarkih. Vsak popek drevesnih vej je drgetal v večerni sapici.

Gospe niso imele več razpetih solnčnikov, in rdečih pentelj ni bilo več videti. Pomladanski vzduh je polnil ozračje, in tam iz mesta so brlele prve luči . . .

Navadni tulenj.

Priobčil L. O.

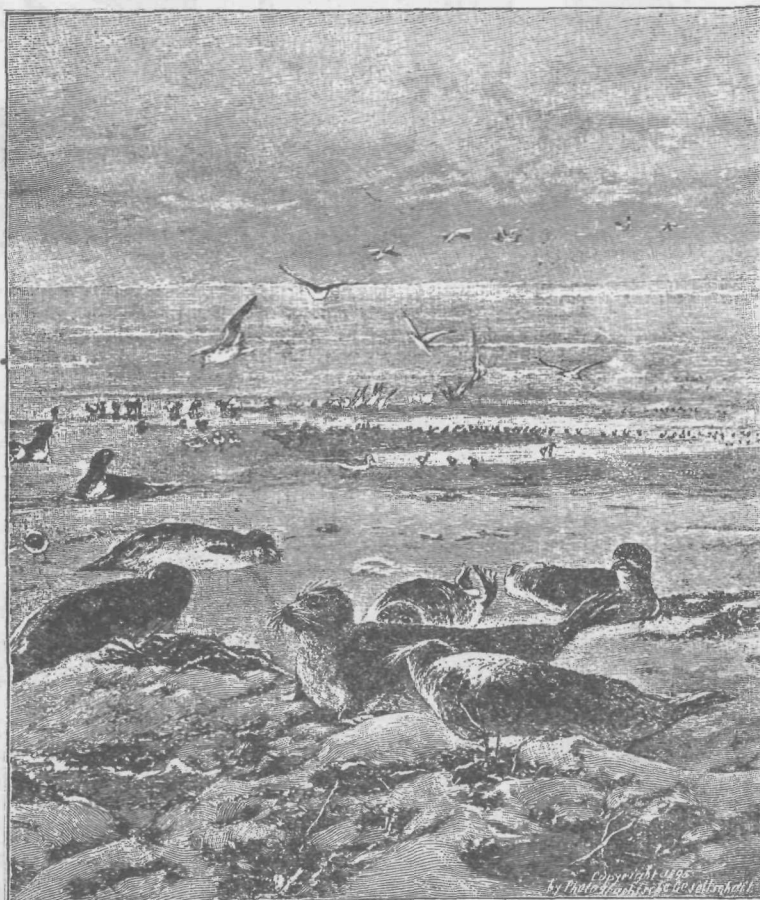
Navadni tulenj, imenovan tudi morski pes, je porasten s sivkasto, gosto dlako. Glava njegova je podobna pasji, odtod tudi njegovo ime. Oči ima temne in velike, uhljev pa nima. Gobec mu je zunaj porasten s šestina-stimi brkami. Truplo, ki je valjasto, se proti koncu zoužuje. Noge so plavutaste; sprednje stoje na navadnem mestu, zadnje pa so obrnjene nazaj.

Njegova domovina je visoko gor na severu. Nikdar ne živi sam, ampak prebiva v družbi drugih sorodnih vrst v severnih morjih, od Vzhodnega in Severnega morja tja do Ledenege morja. Hrani se z ribami, a v slučaju potrebe si napolni želodec tudi z morskimi rastlinami. Časih gre tudi na kopno, da se pogreje na solncu in da nahrani mladiče. Na suhem pa je jako neroden in neokreten, zato ga ljudje pobijajo najrajši na suhem. Ako ga udariš po nosu, ga kmalu pobiješ do mrtvega. V vodi pa je gibak in uren. Plava in se potaplja naglo in spretno, da ga je veselje gledati.

Ljudje ga love zaradi masti in kože. Prebivalci tistih krajev — Grenlandci — bi brez tulnja ne mogli živeti. Použivajo njegovo meso in kri. Iz njegovih kit, kosti in črev pa izdelujejo marsikatero potrebno in koristno reč. Kar je nam mnogokatera domača žival, to je Grenlandcem tulenj.

Morski pes se tudi udomači; mladiči pa, ki so rojeni v sužnjosti, ne žive dolgo. Tulenj je svojemu gospodarju zvest in vdan in ker je umna žival, se priuči mnogim spretnostim in ročnostim.

Tulnja štejejo med plavutonožce. Živali tulnjevega rodu je več. Posebno znamenit je morski lev, ki ima rjavo grivo kakor lev. Živi v Tihem oceanu, kjer bivajo tudi drugi veliki tulnji, imenovani morski medvedi in morski sloni.

V to vrsto živali sodi tudi mrož, 4 do 5 m dolga žival, ki je po truplu podoben tulnju. Iz gornje čelusti mu rasteja dva dolga očnjaka, imenovana okla, ki sta dolga do 80 cm in težka 3 do 5 kg. Iz njih izdelujejo razne reči kakor iz slonove kosti.

Vsi plavutonožci živje večinoma v vodi. Na kopno pridejo le izjemoma.

Domovinska ljubezen.

Spisala Marija.

am na kraju zelenega gozda ob žuborečem potoku se je naslanjal učitelj Janko ob visoko smreko in zrl v dolino. Velika je bila ta dolina s prostranimi travniki in s prostranim poljem, bele hišice so gledale tako prijazno in vabljivo izza sadnega drevja. V daljavi se je vil dolg srebrn pas mogočne reke.

V dolino so bile uprte Jankove oči. Morda je njegovo srce zahrepenelo daleč tja čez reko, daleč proč od njegove rojstne vasice . . .

Zakaj njegov pogled je bil otožen kakor bi nečesa iskal. Ako bi ga kdo vprašal po vzroku, bi molčal in povetil oči. Resnice ne bi hotel povedati, a lagal Janko ni nikdar.

Ne, ne, Janko si ne želi tja daleč čez reko!

Saj je šele včeraj prišel iz mesta onkraj reke nazaj v rodno vasico. Bil je skoro dva meseca pri stricu, da bi se nekoliko privadil mestu in da bi kratkočasil bogatega strica.

Kako rad je šel Janko tja pred dvema mesecema!

Takrat je še pokrival debel sneg dolino in goro, samotna in tiha je bila priroda. In prišel je stric, ki so se ga vsi tako razveselili, in prosil očeta, naj pusti Janka v mesto.

Rad mu je dovolil oče, deček je bil vesel. Kako tudi ne? Vso zimo je tičal v sobi, nikamor ni mogel zaradi predebelega snega. A je tako ljubil prirodo!

Nikdar ni bil še v mestu, nikdar pa tudi ni pozelel, da bi odšel z doma. Stric mu je pripovedoval, kako lepo je v mestu. Našteval mu je krasne palače, druge imenitne stavbe, široke trge s spomeniki, skratka: razložil mu je vso lepoto tega mesta. Koliko krasnih vrtov je v mestu, ki jih imenujejo parke, ki so spomladi polni bajnega cvetja!

Znal je pripovedovati tako lepo, da se je zdelo Janku, da bo ondi skoraj v malih nebesih. Izprehajal se bo lahko po širokih cestah, ker v mestu ne leži nikdar dolgo časa tako debel sneg kakor v „takih kotih“. Tako se je izrazil stric, ki mu ni bilo mar za domačo vas in je hrepenel nazaj v burno življenje.

Tako je prišel Janko v mesto.

Prvi teden se mu je zdelo ondi tako lepo, da se ni mogel nagledati vsega. Stric ga je vodil vsak dan in mu razkazoval, da bi se navadil in si zapomnil vse ceste in ulice.

Ugajalo mu je; a nečesa je pogrešal in sam ni vedel, kaj.

Še časih ponoči, preden je zaspal, se mu je zbudilo domotožje. Hudo mu je bilo po gozdu in po dolini. Kako bi se vrnil rad domov, proč od

krasnega mesta. A vedel je, da ne bo smel še tako kmalu oditi in bilo mu je še težje.

Prišla mu je v oko prva, druga solza in zaihtel je bridko. Bil je sam v sobici. Ni bilo mamice, da bi ji potožil, in ne očeta, ki bi ga pogladil po mehkih laseh in ga potolažil.

O, dober je bil njegov oče. Ves drugačen se mu je zdel nego so bili drugi očetje. Nikdar ni govoril trdo; njegov glas je bil mehak in mil, posebno če je govoril s svojim ljubljencem Jankom. Tudi njegovega brata Joška je ljubil; a Joško je bil bolj žive nravi nego Janko. Glasno in razposajeno se je razlegal njegov glas po hiši. Bil je dober, le učil se ni rad.

In Janko?

Take reči je premišljal Janko v nočeh, ko ni mogel spati v mestu. Čim dlje časa je bil z doma, tem večje je bilo njegovo hrepenenje.

Ko je pokrila pomlad narodo s pestrim cvetjem, se je Janko izprehajal po čudovitih mestnih parkih. Divil se je krasnim cvetom, ki so bili tako lepo uvrščeni, drevesom, ki jih še ni videl nikdar.

A počasi se mu je ohladilo to občudovanje, in njegovo hrepenenje je bilo še nestrpneje.

Na domačih travnikih ne posaja slabotna človeška roka cvetic in za burno šumeče gozdove ne skrbi nihče drugi kakor Bog.

Slednjič je vendar poprosil strica, da se je odpeljal domov.

Domov! Kako veselo je bilo njegovo srce, drhtela je njegovo duša polna pričakovanja.

In ko je prišel domov, kako presrčno je objel mater in očeta! Ta mu je zašepetal: „Zdaj si zopet srečen, dragi sinko!“

Pokimal je Janko z glavo in se še bliže pritisnil k očetu. In radovali sta se dve ljubeči duši, radovala oče in sin, ko sta se zopet sešla doma.

Tisti večer je bil deček jako, jako srečen. Premišljal je, kako se bo drugi dan izprehajal po gozdu, ki je gotovo lepo ozelenel, in po travnikih, polnih pestrega cvetja.

Ali ta večer ga je čakalo po materinem mnenju še večje veselje. Po večerji, ko je bila zbrana še vsa družina okolo mize, je pričela mati: „Glej, Janko, tako smo se domenili, da te damo v latinske šole. Tako nam je nasvetoval stric, ker si se dosedaj učil tako pridno. Ti pa le glej, da se boš tudi v mestu tako pridno učil, pa boš lahko še gospod.“

Janko je nekaj časa strme poslušal. Veselo je vzkliknil, ko je slišal, da gre v latinske šole.

Rad se je učil, posebno kadar je sedel pod smreko ob gozdnem potoku. Toda v istem trenutku je pomislil: „In zopet boš moral ostaviti dom in oditi daleč proč.“

Hipoma se mu je storilo milo in povetil je glavico.

Čudno ga je pogledala mati, oče ga je vprašal: „Ali ne greš rad v šolo?“

„Rad grem, oče, rad, mamica,“ je odgovoril hitro in odločno.

„Truden je od vožnje, siromak,“ je sočutno dejala mamica in ga spravila spat.

Zadovoljno se je oddehnil Janko, ko je ležal v svoji posteljici, a zaspati ni mogel. Mučila ga je skrb, da bo moral čez dobrega pol leta zopet odtod. Saj če bi rekel očetu, da ne gre rad z doma, ne bi ga silili. A vedel je, da žele starši, da bi se učil dalje. A on ni mogel žaliti niti najmanje svojih dobrih roditeljev, zato je trdno sklenil, da ne pove nikomur o svoji togi.

Sicer bi se pa tudi sam težko ločil od šole.

„Zakaj ni neki v vasi nobene latinske šole?“ je pomislil; a vedel je, da to ne more biti. Vsak bi se mu smejal, kdor bi ga slišal.

S kakim veseljem bi se učil najtežjih predmetov tam v gozdu pod smrekami! Skrbelo je dečka, da se v mestu ne bo mogel učiti. Pogrešal bo vedno prelepih travnikov in gozdov. Oče in mati bosta žalostna, če ne bo imel dobrih uspehov.

Tako je premišljal Janko skoro vso noč. Večkrat so mu silile solze v oči, a premagal se je in ni hotel jokati. Zjutraj je pa precej po zajtrku hitel na svoj ljubljeni prostor in sedaj je slonel ob smreki in premišljal.

Solnce je že stalo visoko na nebu, Janko se je še vedno izprehajal po gozdu. A zdramil se je iz premišljanj in hitel domov.

Ko je stopil iz hoste in šel po dolini, se je vsa svetila od zlatih solnčnih žarkov. Žitno polje je zrelo, lahen vetrič je vel čreznje. Žito se je valovilo tako lepo in šumelo natihoma in skrivnostno o vesni, ki je prinesla v deželo toliko lepote . . .

* * *

Janko se je bil jako izpremenil, odkar se je vrnil iz mesta domov. Ni mnogo hodil med vesele tovariše, a tem več je bil na polju in v gozdu.

Skrbeti je začelo mater, kaj bi to pomenilo, a vedela ni, zakaj trpi njen otrok. Oče pa je kot učitelj bolj poznal nežne otroške duše in je kmalu uganil sinovo bol. Zakaj tudi on je tako goreče ljubil svojo rodno grudo. Janko se mu je še bolj smilil, ker ni vedel, kako bi ga potolažil.

Poklical ga je v svojo sobo. Prijel ga je za obe roki in ga posadil na kolena kakor takrat, ko je bil še čisto majhen.

„Janko, žalosten si, ker pojdeš zopet proč, ali ne?“ ga je vprašal.

Prestrašil se je deček, ker se mu niti sanjalo ni, da bi oče kaj slutil o njegovi boli. A vendar je odgovoril: „Da, oče!“ in povsili glavico.

„Tudi jaz sem že od nekdaj tako navezan na ta kos zemlje in ne bi se mogel za dlje časa ločiti od nje. In tudi tebi, Janko, se ni treba. Samo bodi zopet vesel, kakor si bil prej! Ti misliš, da bi bila z materjo žalostna, če ne bi šel v šole. A motiš se. Kaj nama pomaga, če bi žaloval in hiral v mestu, ko ti nudi domača zemlja toliko darov.“

„Ne, ne, oče! Dajte me rajši v mesto,“ je zaprosil Janko nežno, a odločno.

„Naj bo! A vеди, Janko, da te sprejmemo, ako te ne bo veselilo učenje, z veselim srcem nazaj v rodno hišo.“

Janko je objel očeta, potem pa odhitel ven.

* * *

Prišlo je poletje in z njim velike počitnice. Zdaj se je spomnil Janko sosedovega Milka, ki je hodil že v peti gimnazijski razred. Akoravno je bil mnogo starejši od našega prijatelja, sta bila vedno dobra tovariša. Vsakih počitnic se je veselil, da bi bil skupaj z Milkom. Bil je to vedno vesel mladenič, a bil je jako nežnega čuvstva. A zadnja leta je bil vedno modrejši, in Janko se je naučil marsikaj koristnega od njega. Toda letošnje počitnice ni pričakoval naš mladi prijatelj svojega tovariša s takim veseljem kakor sicer. Kazal se je na zunaj sicer veselega, a vedna skrb mu je grenila vsako zabavo. Rad bi razložil prijatelju svojo bol; a zdelo se mu je, da jo mora ohraniti samo zase, ker ga morda ne bo razumel.

Milko je prišel. Začudil se je sicer, ko je dobil Janka tako izpremenjenega. Večkrat ga je povpraševal, toda ta je trdovratno molčal. In to molčanje mu je delo še huje.

Nekega dne, ko sta se izprehajala po polju, je Milko prijel Janka za roko, mu pogledal v oči in mu del:

„Janko, tebe nekaj teži. Zakaj mi ne poveš? Zakaj nisi odkritosrčen svojemu prijatelju?“

Tedaj ni mogel deček več molčati. Skril je glavico v prijateljevo roko in zaihtel:

„Ah, Milko, ko bi vedel, kako se težko ločim od teh travnikov, od gozda in od rojstne vasi. Bojim se, da ne bom zmagoval v mestu, ker preveč se mi bo tožilo po domu. A učil bi se le tako rad.“

„Janko, glej, tudi meni se je godilo tako. Menda smo vsi tako navezani na domovje. S povešeno glavo sem hodil po mestu, učenje pa mi ni šlo nikakor ne. A imel sem dobrega profesorja. Poklical me je k sebi, in povedal sem mu vse.

In on mi je dejal:

Rad ti verujem, dragi Milko, da se ti toži po domu. Mnogo ti je že nudila domača zemlja in ti tudi še bo. Zdaj pa malo pomisli: Nadarjen deček si, in tvoji starši gledajo s tolikšnim zaupanjem v tvojo lepo bodočnost. Mnogo darov si že prejel od domače zemlje, ali se ne bi izkazal bolj hvaležnega sina, če bi ji tudi ti kaj pomagal, kakor če bi le vedno prejemal od nje? Morda ji boš, če se pridno učiš in se potem posvetiš kateremukoli stanu, lahko dajal mnogo, česar potrebuje tvoja domovina.

Tako me je poučil profesor, in razumel sem ga. Dobro sem premislil njegove besede in zopet sem se lotil z veseljem dela. Upam, da si me tudi ti razumel, kar sem ti povedal.“

Janko je molče prikimal in zamišljen zrl predse, nekaj časa sta šla po stezi dalje, kar se Janko ustavi, prime prijatelja za desnico in vzklikne:

„Dragi Milko, dobroto si mi storil, kako lahko mi je zdaj pri srcu. Zdi se mi, da ni bila moja ljubezen do doma nič lepa, nekaka sebičnost jo je izpodrivala. Zdaj sem se je zopet oprostil. In za to se imam zahvaliti tebi, Milko.“

Molče sta se objela prijatelja.

Dolgo časa sta se veselila počitnic. Janku se je zopet razjasnilo čelo, z veselim srcem je pričakoval šole. Mamici se je odvalil kamen od srca, oče je bil vesel, ko je videl sina zopet srečnega.

Pridno se je učil Janko v mestu. Ponosni so bili starši nanj, ko je prihajal o počitnicah domov in se izprehajal po gozdu. Zdelo se mu je, da je njegova ljubezen do domovja sedaj mnogo lepša in čistejša.

Cesarjeva 60letnica v Komendi.

Priobčila P. P.

Oglejte nas na sliki! Vaši tovariši in vaše tovarišice smo iz Komende. „Kje je Komenda?“ boste vprašali. Pod prelepimi Kamniškimi planinami blizu mesta Kamnika, eden najlepših krajev v kamniškem okraju.

Ali se še spominjate slavnega dne 2. decembra pretečenega leta 1908? Vsa širna Avstrija se je poklonila v ljubezni in hvaležnosti svojemu vladarju Francu Jožefu I. ob njegovi šestdesetletnici. — Tudi nam so takrat bila naša mlada srca polna otroške ljubezni in vdanosti do dobrega očeta Franca Jožefa I. Tudi mi smo slavili ta dan; vi vsi, ki čitate „Zvonček“, ste ga slavili, nekateri bolj, drugi manj slovesno.

V Komendi smo priredili prelepo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“, ki jo je nalašč za nas deco sestavil in zložil g. učitelj Emil Adamič. — Njegovo sliko vidite v današnjem „Zvončku“. — Mnogim je že znana ta igra, mnogi so jo sami priredili, drugi le slišali.

Prvi poizkus je bil to. Še nikdar nismo stopili na oder pred polne vrste gledalcev. A srce nam ni upadlo. Saj je toliko lepih pesem, in mi vsi radi pojemo. Razveseliti pa smo hoteli tudi svoje ljube starše in vse druge občane, ki so prisostvovali igri.

V prvem dejanju spevoigre smo nastopili vojaki. Čake na glavi, sable ob pasu, kaj bi ne bili ponosni? — Junaško nam je bilo srce in pripravljeni smo bili, dati blago in kri za svojega vladarja.

V drugem dejanju so se poklonile umetnosti in znanosti Njemu, svojemu zaščitniku. Kiparji in kiparice, slikarji in slikarice, pesniki, pisatelji in učenjaki smo položili lavorov venec pred Njegovo sliko. Tudi kot učenci in učenke smo veselo zapeli: „Naš cesar nam je vedno ljub“ in se zahvalili dobremu cesarju, ki posebno ljubi mladino.

Nato smo prišli v tretjem dejanju vdove, ubožci in sirote na oder. Spominjali smo se, kolikim trpinom je dobri naš vladar lajšal gorje; koliko bolnišnic, sirotišnic in drugih zavetišč je zidal On, ki ga po pravici imenujemo očeta sirot.

V zadnjem dejanju smo tvorili različne narode: Čehe, Poljake in Hrvate. Imeli smo zastavice v rokah in trakove pripete na prsih. Vsak narod se je posebe poklonil skupnemu vladarju in zapel svojo narodno pesem. Nazadnje pa smo prikorakali Slovenci in Slovenke, največ v narodnem kroju. Navdušeno smo pripeli na oder „Naprej zastave slave“, zavedajoč se, da smo in hočemo ostati Slovenci z dušo in telesom. Zastavice v naših rokah so zavihrale v slavo cesarju, v znak, da tudi slovenski narod ljubi svojega vladarja, da mu je hvaležen za vse dobrote, ki jih je delil slovenskemu narodu.

Konec spevoigre je bila živa podoba. V nji smo združili vse, kar smo predstavljali v štirih dejanjih in se še enkrat skupno poklonili vladarju.

A konec to le še ni bil. Konec je bil pravzaprav ta, da smo se — fotografirali. Povemo vam, dragi tovariši in tovarišice, da največ izmed nas ni vedelo, kaj bo pravzaprav. Kdaj pa pride v našo vasico kak fotograf? Zato smo bili tembolj radovedni. Prvi četrtek po prireditvi se je to zgodilo. Ob pol dveh popoldne bi morali biti v šoli, a bili smo že ob eni.

Prišel je fotograf, prinesel s seboj neko skrinjico, za nas skrinjico polno čuda. Postavili smo se pod lipo poleg šole. Ali ste že čuli o komenških lipah? To sta vam dve veliki in košati lipi, ki rasteta kakih 7 metrov druga od druge, a sta se vrha že popolnoma zarasla skupaj, da sta videti

kot en velikanski vrh. Večjo in debelejšo vidite na sliki! Stara je okolo 600 let, debela, da jo štirje možje komaj obsežejo; drobnejša je pa le malo tanjša. Pod temi lipami se igramo v odmorih, te lipe ljubimo in čislamo mi vsi. Ako pridete kdaj k nam v Komendo, vas hočemo prav srčno pozdraviti pod svojima lipama. A pridite tedaj, ko cveteta, t. j. meseca junija. To dehti daleč naokolo, to šumi po lipah! Tisoč in tisoč čebelic nabira po cvetju sladko strd.

A ko smo se fotografirali, je stala lipa gola in pusta. Dolge, gole veje so visele navzdol. Le tuintam je zašumelo suho listje v vetru.

A prav pod to lipo smo se hoteli fotografirati. Ona, ki je razprostirala svojo gosto streho skrbno nad nami, ko smo se hladili v vročih poletnih

dneh, ona naj nas gleda tudi v tem slovesnem trenutku, ko smo se prvi-krat v življenju fotografirali.

Postavili smo se, kakor nas vidite na sliki. Zgoraj vojaki s cesarjevo sliko, nižje deklice v narodnih nošah, nato učenci in učenke, v sredi naš g. učitelj, gospa in gdč. učiteljica, ob nogah zastavonoša Francelj in tambur Ivan, zraven pa naš Ferdinand z rdečim dežnikom in klobukom s krivci.

Ko smo bili urejeni, je fotograf prinesel ono skrinjico, jo postavil na stojalo in jo pogrnil z veliko črno ruto. Nato je v naše veliko začudenje zlezal pod ruto. Spet je pogledal po nas, popravil to in ono, se zopet skrnil pod ruto. A mi smo morali biti tihi in mirni, akoravno bi drug drugega radi izpraševali, kaj bo. — Prijel je nekaj zvoncu podobnega, ukazal nam: „Tiho, mirno!“ — štel ena, dve, tri in — bili smo fotografirani.

Črez teden dni smo pa imeli slike v rokah in radovedni smo se poiskali na njih.

To vam poročajo vaši tovariši in vaše tovarišice v Komendi na Gorenjskem.

Trije kosci.

*Trije mladi fantje
gredo črez poljë;
kose jim jeklenke
na ramah bleščé ...*

*„Trije mladi fantje
gremo črez poljë,
kose nam preostre
na ramah bleščé.*

*Trije mladi fantje
pesem si pojo,
pojejo veselo,
pojejo tako:*

*In ko jutri vrne
spet se beli dan,
bo že pokošena
širna vsa ravan ...“*

Bogumil Gorenjko.

Na polju.

*Črez zeleno polje
poje dobre volje
mlada deklica.
Kaj bi pač ne pela,
ko ji še vesela
v srcu je pomlad!*

*A nad njo škrjanček,
njen prijazni znanček,
se dviguje v zrak.
Pesmi sladke sklada,
da drhti livada,
da vzdrhteva mak ...*

Bogumil Gorenjko.

O treh bratih.

Narodna pripovedka. Zapisal *Fran Košir*.

ivotaril je v zakotni gorski vasici s tremi sinovi osiveli starček Jurij. Njegova žena Urša se je že pred leti odselila v večnost, in Jurij je ostal sam s sinovi, ki so mu bili edina podpora na stara leta.

Pri hiši je gospodarila beda. Hišni oče je ostajal doma, pasel poleti kozico, krmil čopkaste kokoši ter skrbel, da je bila s slamo krita kočica v najlepšem redu.

Sinovi pa so hodili delat na kmete in se trudili v potu svojega obraza, da so prislužili kakšen krajcar za poboljšek onemoglemu očetu. Zato pa jih je tudi dohitela sreča, ko so šli v svet s trebihom za kruhom.

Prvi, ki je odšel z rojstnega doma, je bil najstarejši sin France. Bridko se je jokal takrat oče, mu polagal zlatih naukov na srce ter podaril koso na pot. S težkim in krvavečim srcem je odkorakal France v daljne, daljne kraje.

Po dolgem tavanju pride do vasi, kjer vidi kmeta, ki je na travniku rezal z nožem travo. Rezal je in rezal, a delo mu nikakor ni hotelo izpod rok. Tedaj pa pristopi France, vzame koso z rame ter jame kositi. Kmet strme gleda nekaj časa. Potem pa prime Franceta za roko, ga odvede v hišo ter mu radosten odkupi koso za obilo srebrnjakov.

France se takoj vrne proti rojstnemu selu . . .

To vam je bilo veselje gledati smehljajoči se obraz očetov! Toliko denarcev še ni videl nikoli v življenju!

Kmalu po Francetovi vrnitvi jo je mahnil drugi sin Tone po svetu ter dobil od očeta velikega petelina.

Sam samcat je hodil Tone s petelinom okrog. Danes je prenočil tu, jutri zopet bogvekje drugje. Prišel je v trg, kjer je dobil prenočišče pri bogatem krčmarju. Še preden se je jelo daniti, prebudi gospodarja iz spanja nenavaden glas. Petelin je močno kikirikikal. Gostilničar brž vstane ter gre vprašat tujega potnika, kakšno čudno žival ima pri sebi. Maneč si trudne oči, mu Tone pove, da je ta čudna žival petelin, ki se začne dreti vsako jutro ob določem času. Ker ljudje takrat še niso poznali ure, je naš Tone prodal krčmarju petelina za mnogo rumenjakov ter se vrnil ves srečen in zadovoljen domov.

Najmlajšemu sinu Janezu pa je dal oče mačko, ko je odšel v tuje, daljne kraje.

Janez je hodil dneve in dneve ter zaprosil v mestecu graščaka službe. Dočim je le-ta izpraševal prišleca o tem in onem, opazi mačka miško in smuk za njo! V trenutju jo ima ter se z njo igra. Graščak gleda presenečen ta prizor. Ni še namreč poznal mačke. Kupi jo za lepo število cekinov.

In ko Janez radosten odhaja, prihiti za njim graščak ter ga vpraša, kaj je mačka. „Kar vi,“ se odreže Janez ter odstopica brzih korakov proti svoji domačiji.

Vrtiljak v gozdu.

Zapisal Ivo Trošt.

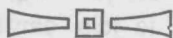

osed Jernejček stopa s sekiro na rami v krimski gozd. Strma je pot in njegov del še daleč. Ko krene po bližnjici v stran, pride po stezi med dvema velikima skalama na ovinek, kjer se je pred njim prostirala mala ravnica. Nasredi je rasla bukev, debela in košata. Okolo bukve je skakalo kakor na neznano povelje pet mladih lisičic. Mož stoji, gleda in se čudi. Vraževeren kakor je, bi kmalu sumil, da mora biti tukaj nekaj začarano. Hotel se je vendar prej dodobra prepričati, ako ni prirodna moč, ki veleva živalim plesati okolo bukve. Kar opazi, da se lisičice obračajo na drevo. „Aha,“ si misli Jernejček, „zgoraj mora biti kdo, ki jim bije takt, in po taktu se vrši potem spodaj ples.“

Res zagleda med vejami starega lisjaka, ki pogleduje svojo družino zdaj skozi to, zdaj skozi ono rogovilo. To je bilo znamenje, ki so se po njem ravnali plesalci. Še se Jernejčku pase oko in duša ob nenavadnem prizoru, pa se končno vendar ne more več premagovati, da vzklikne: „Dobro si jih navadil, Rjavec, prav dobro, izvrstno!“

Tedaj seveda skoči lisjak z drevesa in se zadrvi naravnost k svojemu podzemeljskemu vhodu. Ali v tem času so bili pri vhodu tudi že mladiči. Vsi obenem so se zagnali v luknjo. Zaraditega je bila pretesna ter se je zamašila. Jernejček je še zavpil za njimi: „Kam tako hitro? Čakaj, da plačam. Ali misliš, da bom zastonj gledal tvojo komedijo?“

No, lisjak se ni vrnil po plačilo, marveč se srečno zbasal v skrivališče, za njim pa tudi mladiči. Jernejček je stopal s sekiro na rami v krimski gozd in si mislil: „Kaj takega pa že še ne!“

Sirota.

*Dolgo vas ni bilo, dolgo,
ptičice, nazaj!*

*Ste li res v zamorju daljnem
se mudile, kaj?*

*Oh, ste pač že mnogo, mnogo
videle sveta! —*

*Veste ve tedaj, kje dobri
so ljudje doma?*

*Oh, če veste to, tedaj pa
ptičice drobné,
dejte, po kateri poti
moj korak naj gre!*

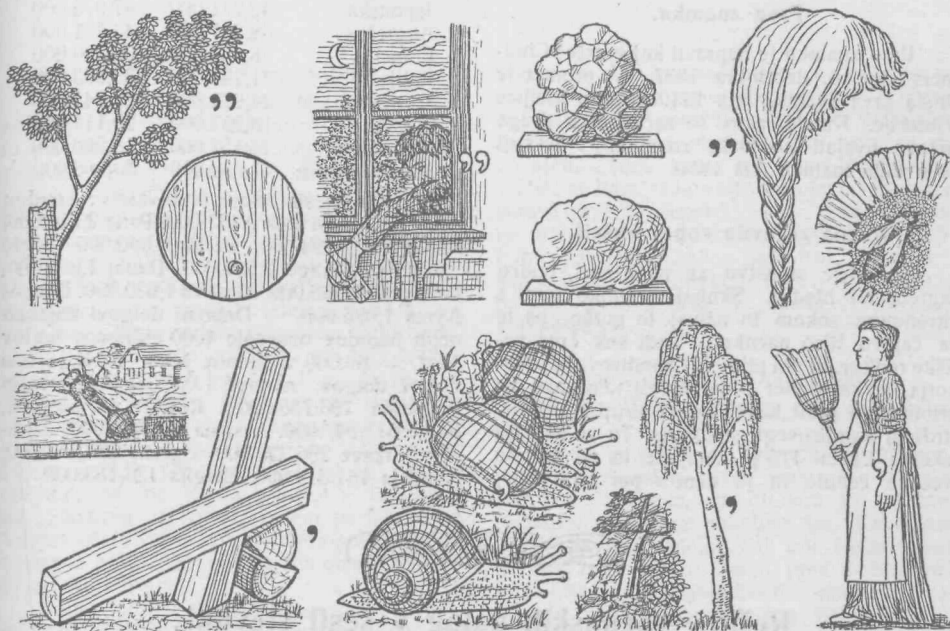
V. S.

Zastavica v podobah.

Priobčil Fr. Rojec.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Živali in alkohol.

Slon, medved, konj, pes in nekateri sesalci jako ljubijo alkohol. Medved in opica pijeta pivo kakor najhujši pijanec. Kokoši rade pijo žganje, pijane pa se igrajo. Slon v menažeriji se napravi bolnega, ako ne more drugače dobiti pijače. Opice love celo z žganjem na ta način, da jim postavijo na robu gozda posodo z žganjem. Kakor hitro

ovohajo opice žganje, pridejo po vrsti iz gozda pit ter se opijo tako, da smatrajo tudi ljudi za opice, oziroma sebe za ljudi. In v takem stanju jih je prav lahko vzeti s seboj. Tudi papige in metulji radi srkajo alkohol. Nemški dijaki si štejejo v posebno spretnost, ako navadijo svoje pse na pivo. A kakor ljudem tako je tudi živalim alkohol škodljiv.

Kaj se zgodi z mrtvimi ribami?

Ker vsaka žival, ki pogine v morju, splava na površje, bi morala biti morska površina polna mrtvih rib in drugih morskih živali. Temu pa ni tako, temveč skrbe za snago v morju razne vrste morskih rakov. Kakor na kopnem, je tudi v vodi navada, da žro velike živali male, male pa velike, toda zadnje šele po smrti.

Velikanski plug.

Bogati avstralski farmer Brench si je naročil pri angleški tvornici za kmetijske stroje orjaški plug, ki je 18 čevljev visok ter tehta 36.000 funtov. Goni ga poseben parni stroj. Plug ima 12 lemežev in rezal ter je mogoče z njim na dan izorati 50 oralov zemlje, seveda se pri tem porabi za stroj tudi obilo premoga.

Prva znamka.

Prvo znamko je napravil knjigotržec Cholmers dne 4. decembra 1837. V promet je prišla prva znamka leta 1840. s sliko kraljice Viktorije. Kmalu nato so začele tudi druge države uvajati pisemske znamke. V Avstriji so uvedli znamke leta 1850.

Razna zdravila zoper kašelj.

Najboljše sredstvo za to je strd, bodisi segreta ali hladna. Skuhaj nekoliko strdi s citronovim sokom in uživaj to gorko, pa le za čajevno žlico naenkrat. Tudi sok črne pariške redkve, ki mu primešaj kandisovega sladkorja, je kaj dober zoper kašelj. Posebno pa priporočajo proti kašlju nekaj sirup iz čebule, strdi in kandisovega sladkorja. To se napravi takole: Vzemi 125 g olupljene in na drobno zrezane čebule in jo deni v pol litra vode,

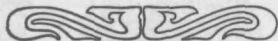
dodaj za 63 g strdi in 375 g kandisovega sladkorja. To vse kuhaj tako dolgo, da postane skuha gosta kakor kaša, to je sirup. Eno čajevno žlico tega sirupa užiješ lahko že v dveh urah. Dobro je skuhati takega sirupa nekaj več, da je ob potrebi naglo pri rokah. Hraniti ga je treba v dobro zaprti posodi (steklenici).

Nekoliko o prebivalstvu zemlje.

O naraščanju prebivalstva na zemlji je pravkar izšla angleška knjiga, iz katere posnemamo nekoliko podatkov o naraščanju prebivalstva glavnih dežel na svetu v zadnjem desetletju. Skupno se je od leta 1895. do 1905. prebivalstvo pomnožilo za 63 milijonov. Posamezne dežele kažejo nastopno statistiko:

	1895.	1905.
Rusija	125,000.000	141,200.000
Zdr. države	68,934.000	83,143.000
Nemčija	52,379.000	60,605.000
Japonska	42,271.000	47,975.000
Angleška	39,221.000	43,221.000
Francija	38,459.000	39,300.000
Italija	31,296.000	33,603.000
Avstrija	24,971.000	27,241.000
Ogrska	18,257.000	20,114.000
Španska	18,157.000	18,900.000
Manjši narodi	47,732.000	54,166.000

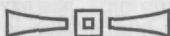
Velika mesta imajo prebivalcev: London 4,872.710, Novi Jork 3,437.000, Pariz 2,714.000, Filadelfija 2,294.000, Berlin 2,040.000, Tokio 1,819.000, Čikago 1,699.000, Dunaj 1,675.000, Petrograd 1,265.000, Moskva 1,039.000, Buenos Ayres 1,026.000. — Državni dolgovi najznatnejih narodov dosegajo 4000 milijonov funtov šterl. = 80.000 milijonov kron. Francija ima največ dolgov, namreč 1.038,379.000, potem Angleška 796,736.000, Rusija 747,518.000, Italija 517,247.000, Avstrija 386,480.000, Združene države 296,222.000, Ogrska 226,343.000, Nemčija 161,314.000, Belgija 126,183.000.

Rešitev računskih nalog v šesti številki:

I.	II.
111	219
222	438
333	657
444	876
555	1095
666	1314
777	1533
888	1752
999	1971

Prav so ju rešili: Franc Marušič, učenec II. razreda v Solkanu pri Gorici; Mici Kristan, Tončka Ostanek, Jerica Markovič, Mici Petkovšek, učenke v Planini; Tonček Sivka, učenec IV. razreda pri Sv. Juriju ob južni železnici; Milka Poljanšek, učenka V. razreda v Brežicah ob Savi.

Dragi gospod Doropoljski!

Dolgo sem odlašala Vam pisati, žele sedaj, ko imamo velikonočne počitnice, Vam pošiljam to pisemce, s katerim me blagovolite sprejeti v krog svojih prijateljev.

Jaz sem učenka tržaškega liceja, in sicer IV. tečaja. Učenje je letos jako težko, vendar sem imela precej dobro izpričevalo. Učimo se francosko, italijansko, nemško in latinsko; slovenskega, žalibog, ni. Ob lepem vremenu prirejamo vsako nedeljo izlete v Istro ali pa na Kras. Enkrat na leto priredimo velik izlet, ki se ga udeležijo vsi nižji ali višji tečaji; lansko leto smo bile v Trziču, Devinu in drugod po Furlaniji, letos menim, da idemo na Bled ali v Bohinj. Tako upam, da bo kmalu minilo šolsko leto, jaz težko pričakujem velikih počitnic. Oče mi je namreč obljubil, da me vzame s seboj v Ljubljano na „Slavčevo“ slavnost, potem pa morda na Triglav. Zato vidite, gospod Doropoljski, kako nestrpno pričakujem poletja, da obiščem Vašo divno Gorenjsko.

Kadar pridete v Trst, priporočam se Vam, da nas obiščete, peljala vas bom na naš obelisk, kjer se Vam bo nudil krasen razgled po celem Trstu in tržaškem zalivu do izliva Soče.

Sedaj imam še eno prošnjo do Vas. Vi imate gotovo mnogo pisem, ki jih, če so nerabna, vržete v koš. Prosim Vas, odtrgajte prej znamko in pošljite jo meni. Nabiram namreč že rabljene znamke za družbo sv. Ciril in Metoda, upam, da bodete ugodili moji prošnji. Kdaj bodete objavili v „Zvončku“ cirilico? Potem si bomo dopisovali v našem jeziku.

Mnogo pozdravov Vam pošilja
Justina Vremčeva.

Odgovor:

Ljuba Justina!

Kakor vidim, skrbre na liceju, da se tudi s potovanjem učite. Samo škoda, da je iz

vaše šole slovenščina pregnana. Zato pa se uči sama svojega materinega jezika! — Hvala za ljubeznivo povabilo! Res je veličasten razgled tam od obeliska; bil sem se že ob njem. Toda kadar me zopet dovede pot v Trst, se bom rade volje v tvojem spremstvu iznova divil tej lepoti! — Z znakami Ti ne morem postreči, ker sem jih že prej obljubil drugemu. Cirilico pa objavi „Zvonček“, kadar pride do potrebnih črk! — Prihodnjič pa piši, kako je bilo na „Slavčevi“ slavnosti v Ljubljani!

*

Preljubi gospod Doropoljski!

Slušam Vašemu pozivu, da naj se še kaj oglasim.

Dragi gospod! Že par dni uživam velikonočne počitnice. Hej, kako mi teknejo. Najrajša bi videla, da bi nam jih minister podaljšal saj še za nekoliko dni. Kako sem si jih pa tudi želela! Saj trpi časih uboga učenka tudi veliko. Zlasti pred počitnicami si je bilo treba glavo beliti z različnimi nalogami. Zato je dobro, da nas Slomšek tolaži in pravi:

Le trpljenje naših dni
nam veselje posladi!

Vljudno Vas pozdravlja in prosi odgovora Vaša

Ivanka Vidmarjeva
v Črnem vrhu pri Idriji.

Odgovor:

Ljuba Ivanka!

Kaj ne — ti ministri, to so grdi ljudje! Kar nič ne mislijo na podaljšanje velikonočnih počitnic — uh! Pa saj bo kmalu konec šolskega leta in z njim tudi — belih las!

*

Spoštovani gospod Doropoljski!

Tudi jaz se Vam drznem pisati v Vaš kotiček. Zložila sem namreč pesem. Rada

bi, da bi mi jo kdo popravil. Zato se obračam do Vas. Pesemca se pa glasi tako-le:

P o m l a d.

Že zopet si tu, prekrasna pomlad,
pomlad, oj rajska hči,
ki nam gozdove ozeleni
in vrtove okraši.

In zopet se nam črešnje rdečé,
s cvetočih dreves smeje.
Pa zobljemo jih prav radi
po svoji stari navadi.

Ko pa sedimo v gaju,
kjer vse cvete in vse brsti,
mislimo, da smo v raju,
kjer vse se veseli.

Prosim, bodite tako prijazni, da bi jo popravili. Pozdravlja Vas

Dragica Hudnikova,
učenka V. razreda v Ljubljani.

Odgovor:

Ljuba Dragica!

No, saj ni tako slabo, kakor misliš morda sama. Nisem nič kaj dosti popravljaj, da boš bolj vesela, ko si jo tako lepo zakročila. Le naprej!

*

Ogenj in Voda.

Gospod Ogenj in gospa Voda sta se poročila. Po poroki je bila veselica njima na čast. V veliki dvorani so sedeli gosti pri pogrnenih mizah. Ko je začela igrati godba, so vsi silili na ples. Tudi gospod Ogenj in gospa Voda se zavrtita po dvorani. Kar poljubi Ogenj svojo ženo Vodo. Komaj pa jo poljubi, tedaj nekaj zašumi, in oba izgineta.

Čudno so se spogledali gosti, zakaj vedeli niso, kako se je to zgodilo. Vsak izmed vas, ljubi bralci, pa gotovo ugane, da sta zato izginila, ker je Voda ugasila Ogenj, Ogenj pa posušil vodo.

Henrik Sturm,
učenec III. razreda v Idriji.

Odgovor:

Ljubi Henrik!

Glej ga, glej, to moram reči, kako si jo je lepo izmislil — hm! Ti nam še katero poveš, kaj? Ta-le ni kar tako brez zdravega jedra. Ali ne bi tistim, ki tega še ne vedo, o priliki povedal, zakaj voda ugasil ogenj in ogenj posušil vodo? Prebrisana glavica ugane tudi to. Torej!

*

Spoštovani g. Doropoljski!

Dne 18. maja smo pisali spisno vajo „Moje veselje“. Dokončavši vajo, sem prečitala spis pred razredom. Ako bi Vam ugajal, prosim, objavite ga v „Zvončku“, če bi imeli kak prostorček zanj.

Z odličnim spoštovanjem Vam vdana

Pavlina Podjaverškova,
učenka V. razr. slov. ljud. šole v Vojniku.

Moje veselje.

Mene razveseljuje vsaka reč, če dobim le kaj veselja na njej. Razveseljujejo me lepe knjige, ki jih slastno prebiram. Utopim se časih tako v čitanje, da ne vem in ničesar ne zapazim, kaj se godi krog mene. Najbolj me razveseli, če smem iti v tihhi gozdič s knjigo v roki. Tam sedem na bolj vzvišen prostor in čitam. Ko preberem, pa poslušam vesele ptice, ki žvrgolijo drobne pesemce. Iz tega poslušanja me zmoti gibčna, hitra veve-rica, ki skače po smreki. Grem za njo, dokler jo vidim. Časih pa zagledam v kakšnem grmu drobno gnezdece, v katerem sedi starka in gleda mило name, kakor da bi hotela reči, kaj ji hočem. Nočem motiti ljube in skrbne ptice, ki tako nežno skrbi za svoje mladičke, ter odidem naprej. Ura poteče za uro, pride čas, ko je treba oditi iz gozda domov, ki je tako blaženo vplival name. Na polju me pa čaka še drugo veselje. Pisane rožice mi prijetno dehte nasproti. Lepotični metuljčki sedajo na rožice in srkajo sladki med iz njih. Vse to me razveseljuje! V potoku zagledam gibčne ribice, ki se lahko vrte v vodi. Namečem jim drobtinice, če jih imam kaj pri sebi. Razveseljuje me, ako so starši veseli in zadovoljni. Veselje me navdaja, ako je gospod učitelj v šoli vesel in zadovoljen. Predmeti, ki se jih učimo v šoli, me tudi razveseljujejo. Po petju in prirodopisju mi kar kopni srce; iz prirode se učimo, kako je krasna naša ljuba zemlja. Kdo bi ne bil vesel tega! Vesele in lepe pesmi mi razveseljujejo drobno srce. Ako nimam knjige, pa zapojem lepo pesemco. Veliko veselje mi naredé, ako smem iti kam na kakšen posest ob nedeljah. To veselje se mi je tudi v nedeljo 16. maja izpolnilo. Šla sem s svojima prijateljicama v Šmartno. To je bilo veselje! Šle smo k moji prijateljici Aniki, ki nas je veselo sprejela. Tudi v nedeljo pojdem k njej, če me bodo pustili starši. Zvedela sem od nje, da imajo po tistih gozdovih bajé zlati fazani svoja domovja, kar me je jako razveselilo. Posebno me je razveseljevalo to, ker smo šle skoro vedno po gozdu. Poslušale smo in odgovarjale kukavici, ki je blizu nas kukala, a videti je pa nismo mogle. Kako je bilo veselo! Razveseljuje me vrtec, akoravno je bolj majhen. Pa zato svoje ljube cvetice tem nežnejše in skrbnejše gojim. Vsaka rožica ima svoj prostorček, ki je lepo osnažen, da nobena druga nepotrebna in škodljiva rastlina ne odriva cvetic. To vse mi dela veliko veselja. A kmalu mine zlata in prosta mladost, in pride drugo življenje.

Odgovor:

Ljuba Pavlina!

Da objavljam tvoj spis, naj ti služi v dokaz, da mi ugaja. Pisala si lepo, nežno in presrečno. Dostavljati mu nimam ničesar. Le svoje veselje naj izrazim nad tem, da ima moj kotiček tako vrlo slovensko mladenko med svojimi sotrudnicami.